

Становище

от доц. д.н. Морис Наме Фадел,

Нов български университет,

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: Област на висше образование 2. Хуманитарни науки

Професионално направление 2.1. Филология,

докторска програма „Англезична литература“

Автор: Димитър Карамитев

Тема: Историчност и фикционалност в

романите на Томас Харди (върху Волфганг Изер и Пол Рикьор)“

(“Historicity and Fictionality in the Novels of Thomas Hardy

(Based of Wolfgang Iser and Paul Ricoeur)“

Научен ръководител: доц. д-р Яна Атанасова Роуланд,

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Дисертационният труд на Димитър Карамитев „Историчност и фикционалност в романите на Томас Харди (върху Волфганг Изер и Пол Рикьор)“ (“Historicity and Fictionality in the Novels of Thomas Hardy (Based of Wolfgang Iser and Paul Ricoeur)“ е задълбочено изследване на романовото наследство на Томас Харди, което във висока степен изпълнява изискванията

за една докторска теза. В не само откриваме задълбочено познание на текстовете на Харди и литературата върху тях, но и аргументиран възглед върху произведенията на автора, който е както литературноисторически, така и литературнотеоретично подплатен.

Първа глава представя литературнотеоретичните основания на работата. Авторът изгражда мрежа от идеи на различни теоретици. Разбира се, основният акцент е върху разбиранията за историчност на Пол Рикьор и за фикционалност на Волфганг Изер, но Д. Карамитев се спира също на възгледи на Райнхард Козелек, Мартин Хайдегер и Ханс-Роберт Яус. Бих открил много добре извършеното в дисертацията „сдвояване“ между представата на Изер за фикционалност и на Рикьор за историчност. Историчността се родее с фикционалността по това, че според Рикьор тя няма общо с фактическата страна на времето, а е преживяването на протичащото. Фикционалността от своя страна не се противопоставя на историята според Изер, а я съпътства, изразявайки субективния опит с нея, който можем да открием в отношението на романиста към миналото: то е селективно, комбиниращо различни събития, но не и изцяло лишено от досег със случилото се.

Втора глава от дисертацията очаквано ни запознава с литературния контекст на романите на Томас Харди. Разгледани са неговите отношения с представители на английската литература от Викторианската епоха до ранния модернизъм. Тази глава е важна, защото без нея разглеждането на наследството на писателя би било изолирано и неизбежно свръхоценностено. Чрез анализа на отношенията между Харди и неговите литературни съвременници и авторите текстът на дисертацията и ние, читателите, получаваме нужния критически хоризонт, чрез който можем да оценяваме извършеното от автора. Също така тази глава ни позволява да усетим сложното място на Харди в английската литературна

история – неговата раздвоеност между голямата традиция на викторианската епоха и възвемания се модернизъм.

В последващите четири глави дисертацията се спира на различни страни от наследството на Харди, в които се откроява преплитането между исторично и фикционално: мястото на фотографията и светлината в разказваческата стратегия на автора, влиянието на факта, на историческия контекст, конфликта между традицията и новото, трагедията и индивида. Много би могло да се говори за това богато разглеждане на произведенията на романиста, но аз бих обърнал внимание върху онази част от дисертацията, в която се прави анализ на „фотографските моменти“ у Харди.

Трета глава се спира на ранните романи на Харди и на неговия реализъм. Вместо обаче да повтори известни положения за литературния реализъм през 19 в. и неговата реализация в английската литература Димитър Карамитев намира изненадваща критическа перспектива: връзката между претендиращите за реалистичност описания у ранния Харди и изображението или по-точно фотографския образ. Авторът на дисертацията убедително извежда своята теза от няколко елемента: биографията - интересът на човека Томас Харди към изобразителното изкуство и архитектурата; социалната ситуация – все по-значимото място на фотографията във времето на автора; литературния текст – присъствието на своеобразна „фотографска чувствителност“ в подхода на Харди към описанията, в начина му на виждане на света. „Отварянето“ на работата към други знакови системи и изкуства ѝ придава не само оригиналност, но и интердисциплинарност. Тя ни позволява и да погледнем по нов „материалистичен“ начин към реализма – откъм връзката му с техническия напредък и фотографията.

Специално бих открил приложението към дисертацията. То съдържа речник с понятията, с които си служи текста, и тяхното отражение в романите на Харди. Този неупотребяван често елемент в структурата на дисертационните трудове дава възможност да се види релевантността на позицията на интерпретатора спрямо интерпретираното.

Доколкото мога да преценя, дисертацията е написана на чудесен английски език. Авторефератът на български и английски отразява правилно съдържанието и приносите на дисертацията. Не съм забелязал моменти на плагиатство.

Обръщам се към уважаемото научно жури с молба да присъди на Димитър Карамитев образователната и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, научно направление 2.1. Филология. Гласувам „ЗА“.

15. 05. 2024 г.

С уважение: Морис

Фадел